

SOFI
KINSELA

Voli svoj
život

Prevela
Aleksandra Čabraja

■ Laguna ■

Naslov originala

Sophie Kinsella

LOVE YOUR LIFE

Copyright © Madhen Media Ltd 2020

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Posvećeno uspomeni na Suzan Kamil

PRVO POGLAVLJE

Kad pružim ruku prema zvonu na vratima, s telefona se oglašava poruka, a meni se u glavi istog časa roje razne mogućnosti.

– Neki moj poznanik je umro.

– Poznanik mi je dobio na lutriji.

– Kasnim na sastanak na koji sam zaboravila. Sranje.

– Prisustvovala sam nekom zločinu kao svedok i sad moram da dam vrlo podroban i detaljan iskaz o nečemu čega se ne sećam. *Sranje*.

– Moja lekarka je prelistavala moj karton. (Zašto? Nejasno.)

I pronašla nešto. „Ne treba da brinete, *ali...*“

– Neko mi je poslao cveće a moja komšinica ga je preuzela.

– Neka slavna ličnost upravo je tvitovala nešto što treba da vidim. Ooh. Šta je to?

Međutim, kad uzmem telefon, vidim da je to poruka od Seta, tipa s kojim sam prošle nedelje izašla. Onoga koji ništa nije rekao cele večeri. *Ništa*.

Većina tipova ima suprotan problem. Oni neprestano pričaju o sebi i svojim briljantnim dostignućima, i dok plaćate svoju polovinu računa, pitaju vas kao uzgred: „Čime se ono, beše, baviš?“ Međutim, Set je nemo buljio u mene svojim

primaknutim očima dok sam ja nervozno brbljala o čorbi od muskatne bundeve.

Šta on ima da kaže? Želi li još jedan sastanak? Bljak. Već na tu pomisao stomak mi se prevrće, što je jasan znak. Jedno od mojih glavnih životnih pravila glasi: treba da slušaš svoje telo. Tvoje telo je mudro. Tvoje telo *zna*.

Sve je u redu. Nežno ću ga odbiti. Prilično sam vešta u tome.

Čao, Ava. Pošto sam malo razmislio, zaključio sam da ne mogu da nastavim naš odnos.

Oh. Hm. Shvatam.

Kako god.

Vrlo napadno prevrćem očima ka telefonu. Mada znam da me on ne vidi, imam tu neku svoju teoriju da se osećanja nekako mogu preneti telefonom. (To nikome nisam ispričala, jer primećujem da većina ljudi ima vrlo uska shvatanja. Čak i moji najbolji prijatelji.)

Možda si pomislila da ti se javljam s predlogom za novi sastanak, i u tom slučaju mi je žao što sam ti srušio nadu.

Srušio nadu? Srušio *nadu*? Nije on te sreće.

Zanimaće te zašto.

Šta? Ne. Ne, hvala lepo.

Mislim, mogu da nagađam.

A zašto bih uopšte morala da nagađam? Ko još želi da *nagađa* zašto neko ne želi da izlazi s njim ili s njom? To liči na neku groznu televizijsku emisiju pod nazivom *Je li to zbog mog zadaha?*

(Nije zbog mog zadaha. Šta god da je, nije to.)

Plašim se da ne mogu da se zabavljam s nekim ko smatra da čorba od muskatne bundeve ima dušu.

Šta?

Razjareno buljim u telefon. *Uopšte* me nije razumeo. *Nisam* rekla da čorba od muskatne bundeve ima dušu. Samo sam kazala da bi trebalo da proširimo vidike kada je reč o preplitanju fizičkog i duhovnog. Što stvarno i mislim. Trebalo bi.

Kao da mi čita misli, Harold saosećajno zacvili i njuškom mi protrlja nogu. Vidite? Ako to nije dokaz da je sve na svetu povezano, šta bi drugo moglo da bude?

Poželim da odgovorim Setu: „Izvinjavam se što nemam dovoljno uske vidike za tvoje ograničene svetonazore.“ Ali to bi nagovestilo da sam pročitala njegove poruke, što nisam uradila.

Pa, dobro, *jesam*, ali suština je u tome da ću ih izbrisati iz pamćenja. Sve nestaje. Ko je Set? Sastanak? Koji?

Baš tako.

Pritiskam zvono na vratima, a onda otvaram vrata ključem koji mi je dala Nel. Svi to radimo, za slučaj da Nel ima napad. To se odavno nije dešavalo, ali ume da se dogodi kao grom iz vedra neba.

„Nel?“, zovem je.

„Ćao!“ Ona se pojavljuje u hodniku široko se osmehujući, sa ružičastom i natapiranom kosom.

„Opet si se ofarbala u ružičasto!“, uzviknem. „Lepo.“

Nel je promenila boju kose oko sto šest puta otkad smo zajedno studirale, dok ja svoju nisam promenila nijednom. Još uvek je ista, tamnokestenjasta, prava i duga do ramena, i lako se vezuje u rep.

Mada sad baš i ne razmišljam o kosi. Trenutno su mi pažnju skrenule Setove poruke – ali sad kad sam ušla u kuću, grlo mi se steže. Osećam grč u stomaku. Pogledam u Harolda, a on upitno naginje glavu ka meni na onaj svoj ljupki način, na šta ja odmah načuljim uši. O bože. Hoću li stvarno moći ovo da uradim?

Nel čučne i pruža ruke ka Haroldu. „Jesi li spremna za putovanje?“

Harold je nekoliko trenutaka gleda, a onda se opet okrene meni, sažaljivo uperivši u mene svoje vlažne smeđe oči.

Ako iko misli da psi ne razumeju sve što kažemo i uradimo, *greši*, jer Harold *zna*. Trudi se da bude hrabar, ali njemu ovo jednako teško pada kao i meni.

„Ne mogu da te vodim u Italiju, Harolde“, kažem, gutajući knedlu. „To sam ti već rekla. Ali obećavam da neću ostati dugo. Obećavam. Nedelju dana. Samo toliko.“

Njuška mu se nagužva u srceparajući „Zašto mi to *radiš*?“ izraz. Repom blago udara po zemlji, ohrabrujuće i s nadom; kao da bih mogla odjednom da se predomislim, da otkážem let i da ga izvedem u šetnju.

Zarekla sam se da neću zaplakati, ali dok posmatram njegovu bistru, inteligentnu glavu, već mi naviru suze. Moj Harold. Najbolji bigl na svetu. Najbolji pas na svetu. Najbolja *osoba* na svetu.

„Harold jedva *čeka* da ostane sa mnom“, kaže odlučno Nel, uvodeći nas oboje u dnevnu sobu. „Je li tako, Harolde?“

Umesto odgovora, Harold još više nagužva njušku i zacvili tako da bi i kamen zaplakao.

„Taj pas bi trebalo da se bavi glumom“, kaže Sarika, sa osmehom skrećući pogled ka Haroldu sa svog laptopa. Sarika zapravo nije baš neki ljubitelj pasa – a to i priznaje – ali je ljubiteljka Harolda. Ne možete upoznati Harolda a da ne postanete njegov ljubitelj.

Harolda sam pronašla pre četiri godine u centru za spasavanje pasa dok je još bio štene, i tada se rodila trenutna i potpuna odanost. Pogledao me je sjajnim očima, vrelog i uzbuđenog daha, i kao da je rekao: „Tu si! Znao sam da ćeš doći!“

Ne kažem da je sve išlo tako jednostavno. Nikada ranije nisam imala psa. Žudela sam za psom kao dete, ali su moji roditelji bili od onih koji vam nešto neodređeno obećaju, a onda

se to nikad ne ostvari. I tako sam bila neupućena u to kako da vodim brigu o psu. A o Haroldu od početka niko nije vodio brigu. Jer, verujte mi, ljudi koji su ga ostavili pored auto-puta A-414 *nisu* brinuli o njemu. To *nije* bila briga o psu. Kad god se toga setim, sva se uznemirim.

U svakom slučaju, u tom učenju bilo je uspona i padova. Kad je Harold tek stigao u moj stan, prestravio se. Sasvim očigledno je pomislio: „Šta sam to *uradio* kad sam pristao da živim s tobom?“ A i ja sam imala slične strahove. Bilo je dosta jaukanja, na obe strane. Ali sad ne mogu da zamislim život bez njega. Pa ipak, upravo nameravam da ga ostavim na nedelju dana.

Možda bi trebalo da otkážem putovanje. Da. Treba da ga otkážem.

„Ava, prestani da se nerviraš. Shvataš li da se on *trudi* da ti izazove grižu savesti?“, kaže Nel. Ona se okrene Haroldu i oštro ga pogleda. „Slušaj, družo, ne padam na tvoje glumatanje. Ava može da ode na odmor bez tebe. *I to je u redu*. Prestani da je maltretiraš.“

Harold i Nel se dugo gledaju u oči – sučeljavanje dve jake ličnosti – a onda Harold konačno poklekne. On me još jednom prekorno pogleda, ali se ipak odvuče do prostirke pored Neline stolice i smesti se na nju.

Dobro, možda ipak neću otkazati putovanje.

„*Nemoj* mu se izvinjavati“, kaže mi Nel. „*I nemoj* traćiti vreme cele nedelje tugujući nad Haroldovim video-snimcima umesto da pišeš knjigu.“

„Neću!“, branim se.

„Biće mu dobro“, odvrati ona. „*Biće dobro*.“

Nemam mnogo životnih preporuka. Ali jedna od njih glasi: ako ikad počnete da se samosažaljevate, dođite kod Nel. Ona je uvek čvrsta baš tamo gde treba. Odbija vaše tupave misli. Njen zdravorazumski stav ošine vas kao nalet jakog, hladnog vetra.

„Ovde su sve njegove stvari.“ Spuštam na pod ogromnu torbu. „Krevet, činja za vodu, pokrivač, hrana... Oh, i njegova

eterična ulja!“ , setim se odjednom, vadeći bočicu iz torbe. „Napravila sam mu novu mešavinu, od lavande i kedrovine. Samo treba da mu naprskáš...“

„Krevet“, prekida me Nel. „Ava, opusti se. Već si mi poslala pet mejlova o tome, sećaš se?“ Ona uzme bočicu od mene i kratko je pogleda te je odloži. „To me podseća da sam htela nešto da te pitam. Šta se desilo sa tvojom diplomom aromaterapeuta?“

„Oh“, odgovaram oklevajući. „Još uvek to... radim. U neku ruku.“

Prisećam se knjiga o aromaterapiji i bočica, gurnutih u stranu u mojoj kuhinji. Pohađam onlajn tečaj i *moram* mu se vratiti, jer sam svakako još uvek zainteresovana da se honorarno bavim aromaterapijom.

„U neku ruku?“ , pita Nel.

„Trenutno sam u zastoju. Sve u svemu, s obzirom na posao, i na pisanje ove knjige... Znaš.“ Duboko uzdišem. „Život ume da te omete.“

Bavim se pisanjem farmaceutskih brošura i onlajn kopirajtingom, što otprilike već mogu da radim i žmureći. Radim za farmaceutsku kompaniju *Brejkans* iz Sarija. Posao je dobar, firma mi se dopada i omogućava mi da radim uglavnom od kuće. Međutim, uvek se trudim da proširim vidike. Ako mene pitate, život je suviše kratak da *ne biste* širili vidike. Treba uvek da mislite: „Ovo je u redu... ali šta bih još mogla da radim?“

„Zato imaš više razloga da odeš u Italiju i usredsrediš se na pisanje knjige“, kaže odlučno Nel. „Harold to *želi*. Zar ne, Harolde?“

Umesto odgovora, Harold ispušta osećajno „Vah!“ – ponekad zvuči baš kao vuk – a Nel se nasmeje. Svojom snažnom, čvrstom šakom pomiluje Harolda po glavi i kaže: „Glupavi pas.“

Nas četiri se družimo još otkad smo zajedno studirale u Mančesteru. Nel, Sarika, Mod i ja upoznale smo se u univerzitetском horu i sprijateljile na turneji, na putovanju u Bremen. Sarika je do tada jedva progovarala pokoju reč; sve što smo znali o njoj bilo je da studira pravo i da ume da otpeva visoko Ce.

Međutim, posle nekoliko čašica otkrila nam je da u potaji spava sa dirigentom i da im je seksualni život „pomalo mračan“. I tako je sada želela da ga otkači a da ipak ostane u horu, i pitala nas šta mi o tome mislimo. Provele smo čitavu noć ispijajući nemačko pivo i raspravljajući o tome, istovremeno pokušavajući da iz nje izvučemo na šta je tačno mislila kada je rekla „mračan“.

(Na kraju je Nel lupila čašom o sto i kazala: „Hajde nam više *reci*, može?“)

(Bilo je pomalo jezivo. Nije vredno ponavljanja, pa čak ni razmišljanja o tome.)

Kako god bilo, Sarika je otkačila dirigenta i ostala u horu. Od tada je prošlo četrnaest godina (kako je to *moguće?*), a mi se i dalje družimo. Od nas četiri, samo Sarika još uvek peva u horu – ali ona je oduvek bila najmuzikalnija. Osim toga, neprestano je u potrazi za muškarcem čija se interesovanja podudaraju s njenim, pa računa da su londonski horovi dobro mesto za potragu. Zajedno s biciklističkim klubovima. Svake godine se učlanjuje u neki novi hor i menja biciklističke klubove svakih šest meseci, a pritom ima i prilično dobar izbor momaka.

Mislim, tri ozbiljne mogućnosti za dve godine. Nije loše za London.

Sve četiri živimo blizu jedna drugoj u severnom Londonu, i mada su nam životi po mnogo čemu različiti, bliskije smo nego ikad. U poslednjih nekoliko godina bilo je uspona i padova, kao na rolerkosteru. Cičale smo i hvatale jedna drugu za ruku, bukvalno i... kako se ono kaže.

Nebukvalno.

Metaforički? Figurativno?

Super. Sutra idem na nedeljni tečaj pisanja i ne znam šta je suprotno od „bukvalno“.

„Šta je suprotno od 'bukvalno'?“, pitam Sariku, ali ona zadubljeno kuca po svom laptopu, dok joj se tamna sjajna kosa njiše nad tastaturom. Sarika često tako zadubljeno kuca po svom laptopu, čak i kad je kod Nel. (Obično se skupljamo kod Nel.)

„Isključi pušače“, promrmlja Sarika, a onda pritisne dugme na tastaturi i zagleda se u ekran.

„Šta?“, buljim u nju. „Je li to neki posao?“

„Novi sajt za upoznavanje“, kaže ona. „Ooh, koji?“, pitam zainteresovano. Sarika ima više novca od svih nas, budući da je advokatica, te može da priušti sebi da se učlanjuje na skupe sajtove za upoznavanje a onda da nam o njima priča.

„Isključi psihopate“, odgovara Sarika odsutno pritiskajući još jedan taster, a zatim diže pogled. „Zove se *Upoznaj se*. Košta kao Svetog Petra kajgana. Ali dobiješ ono što platiš.“

„Isključi psihopate?“, ponovi Nel sumnjičavo. „Sa koliko si se tačno psihopata zabavljala?“

„Jednim“, odvratila Sarika, naglo se okrenuvši ka njoj. „I to je bilo više nego dovoljno. Pričala sam ti o njemu. Onaj koji je smatrao da zna šta *stvarno* volim u krevetu, pa smo se posvađali oko toga i ja sam rekla: 'Čije je ovo telo?', a on je odgovorio: 'Oboma nam služi za uživanje.'“

„Ah, *taj*“, kaže Nel, sa bleskom prepoznavanja u očima. „Ni-sam shvatala da je psihopata, mislila sam da je đubre. Postoji li filter 'isključi đubrad'?“

„Ne bi vredelo“, primećuje sa žaljenjem Sarika. „Niko ne misli za sebe da je đubre.“ Ona se opet okrene ka laptopu i nastavlja da kuca po tastaturi. „Isključi čarobnjake“, kucka ona brzo. „Isključi plesače... Šta sa koreografima?“

„Šta fali plesačima?“, prigovara Nel. „Oni su zgodni.“

„Samo nemoj da se primiš na to“, odgovara Sarika, neodređeno sležući ramenima. „Svako veče bi odlazio da pleše. Treba da imamo isti dnevni raspored. Isključi radnike na naftnim platformama“, dodaje ona, nastavljajući da kuca.

„Kako funkcioniše taj sajt?“, pitam zbunjeno.

„Počinje svim mogućim isključujućim uslovima“, odgovara Nel. „Ne bi trebalo da se zove *Upoznaj se*, trebalo bi da se zove *Odjebi*. I ti. I ti.“

„Kad tako gledate, sve to zvuči stvarno negativno“, buni se Sarika. „Nije reč o tome da treba da odjebu, već da treba biti vrlo određen, da ne biste gubili vreme upoznavajući neodgovarajuće ljude. Neprestano izoštavaš svoj ciljani rezultat dok ne dobiješ savršenu listu.“

„Da vidim.“ Obilazim oko dvoseda da joj pogledam preko ramena. Ekran njenog laptopa pun je fotografija muškaraca, i ja zatrepćem. Meni svi izgledaju lepo. Neobrijani momak u desnom uglu čini mi se posebno sladak. Njegov izraz lica govori: „Izaberi mene! Biću dobar prema tebi!“

„Ovaj je sladak“, upirem prstom u njega.

„Možda. Dobro, šta je sledeće?“ Sarika gleda u spisak otkucan na njenom telefonu. „Isključi vegetarijance.“

„Molim?“ Preneraženo je gledam. „Isključi vegetarijance? Šta to pričaš? Sarika, kako možeš da budeš tako uskogruda? Sestra ti je vegetarijanka! *Ja sam vegetarijanka.*“

„Znam“, odgovara ona mirno. „Ali ne želim da se zabavljam sa svojom sestrom. Ni sa tobom. Izvini, draga. Znaš da obožavam tvoju salatu od halumi sira.“ Ona pruži ruku i srdačno me zagrlj oko struka. „Ali želim nekog s kim mogu da pečem piletinu.“

Ona klikne na filtere i pojavljuje se prozorčić sa četiri stavke: *Da molim! Ne smeta mi, Nije idealno i Isključujući uslov.*

„Isključujući uslov“, kaže odlučno Sarika, ukucavajući „Vegetarijanac“ u prozorčić. Posle dva slova, reč *Vegetarijanac* se automatski pojavljuje i ona klikne na nju.

„Ne možeš da isključiš sve vegetarijance“, kažem, krajnje užasnuta. „Stvarno imaš predrasude. Je li to... je li to uopšte zakonito?“

„Ava, opusti se!“, odvrća Sarika. „A sad gledaj. Ovo je zabavno. 'Primeni filter.'“

Dok ona klikće, fotografije na ekranu počinju da trepere. A onda se, jedan po jedan, preko lica pojavljuju veliki crveni

krstovi, po celom ekranu. Pogledam u onog slatkog momka – i gadno se žacnem. Lice mu je precrtano crvenim krstićem. Izgleda kao da je osuđen na pogubljenje.

„Šta se dešava?“ , pitam uznemireno. „Šta je ovo?“

„To se zove 'Poslednja prilika'“, objašnjava Sarika. „Mogu da vratim u igru svakoga od njih ako kliknem na fotografiju.“

„Klikni na ovog!“, kažem, pokazujući na svog omiljenog. „Vrati njega!“

„Ava, ne znaš ništa o njemu“, odgovara Sarika, prevrćući očima.

„Lepo izgleda!“

„Ali je vegetarijanac“, kaže Sarika i klikne „Završeno“.

Ekran opet zatreperi, a svi momci čije su fotografije bile precrtane nestaju. Preostali se razlete po ekranu i ponovo se poređaju u uredne nizove fotografija, pri čemu novi zauzimaju mesta onih koji su nestali.

„Odlično“, kaže zadovoljno Sarika. „Napredujem.“

Buljim u ekran, pomalo uznemirena ovim postupkom eliminacije.

„Ovo je brutalno“, primećujem. „Okrutno je.“

„Bolje nego nasumično nagađanje“, dobacuje Nel.

„Upravo tako!“ Sarika klimnu glavom. „Ovo je sve rađeno na naučnoj bazi. Na ovom sajtu ima više od osam stotina mogućih filtera. Visina, posao, navike, mesto stanovanja, politički stavovi, obrazovanje... Algoritme je, navodno, razvijala NASA. Možeš da pretražiš pet stotina tipova, ono kao, začas.“ Ona opet pogleda u svoj spisak. „Dobro, idemo na sledeću stavku. Ne treba da bude viši od metar i devedeset.“ Ona nastavlja da kucka. „Probala sam ove previsoke. Ne odgovaraju mi.“

Ona klikne na „primeni filter“, pojavljuju se tri crvena krstića te za nekoliko sekundi sa ekrana gleda nova postavka frajera.

„Jedna žena je, navodno, primenjivala jedan filter za drugim sve dok na ekranu nije ostao samo jedan momak, ona mu

se javila i još uvek su zajedno“, dodaje Sarika, listajući spisak otkucan na telefonu. „To je idealna kombinacija.“

„I dalje imam osećaj da to nije u redu“, kažem, s nevericom posmatrajući ekran. „Nemoguće je da je to pravi način.“

„To je jedini način“, suprotstavlja mi se Sarika. „U suštini, svi se sada upoznaju onlajn, je li tako? *S-v-i*. Milioni ljudi. Milijarde ljudi.“

„Pretpostavljam“, kažem oprezno.

„Svi se upoznaju preko interneta“, ponovi Sarika jasnim glasom, kao da drži motivacioni govor. „To je kao da odeš na koktel na kojem stoji ceo svet i svi pokušavaju da ti privuku pažnju. To nikad neće uspeti! Moraš da suziš izbor. *Ergo*.“ Ona pokazuje na ekran.

„ASOS* je već dovoljno komplikovan“, ubacuje se Nel. „Juče sam tražila 'belu košulju'. Znaš li koliko ih je bilo ponuđeno? Hiljadu dvesta šezdeset četiri. Bila sam u fazonu, nemam vremena za to sranje. Uzeću prvu. Kako god.“

„Upravo tako“, kaže Sarika. „A to je samo košulja, a ne životni partner. 'Da ne stanuje više od deset minuta pešačenja od stanice metroa““, dodaje ona, žustro kuckajući. „Dosta mi je klipsanja do stanova bogu iza nogu.“

„Odbacuješ momke koji *stanuju više od deset minuta pešačenja od stanice metroa?*“ Zinem od čuda. „Zar takav filter uopšte postoji?“

„Možeš da napraviš sopstvene filtere, a ako im se dopadnu, oni ih dodaju na veb-sajt“, objašnjava Sarika. „Razmatraju jedan moj o čestom pranju kose.“

„Ali šta ako taj savršeni momak stanuje jedanaest minuta pešačenja od stanice metroa?“ Svesna sam da zvučim napeto, ali ne mogu da se obuzdam. Već ga vidim kako pije kaficu na

---

* Britanska onlajn firma za maloprodaju modnih i kozmetičkih proizvoda. (Prim. prev.)

suncu, u bermudama, i sluša disk sa Bahovom muzikom, žudeći upravo za nekim kao što je Sarika.

„Slađaće“, kaže opušteno Sarika. „Napisaće ’deset minuta’. To je u redu.“

Ona stvarno ne shvata suštinu.

„Slušaj, Sarika“, kažem iznervirano. „Šta ako je neki sjajan momak visok metar i devedeset pet centimetara i vegetarijanac je, i stanuje dvadeset minuta pešačenja od stanice *Krauč end...* a ti si ga odbacila? To je ludost!“

„Ava, prestani da vileniš“, kaže mirno Sarika. „Moraš da izdvojiš *neke* isključujuće uslove.“

„Ne, ne moraš“, odgovaram nepopustljivo. „Kod mene nema isključujućih uslova. Želim dobrog čoveka, to je sve. Pristojno, civilizovano ljudsko biće. Nije mi važno kako izgleda, čime se bavi, gde živi...“

„Šta ako mrzi pse?“, pita Sarika, dižući obrve.

Začutim.

Ne bi mogao da mrzi pse jer samo stvarno uvrnuti i tužni ljudi mrze pse.

„Dobro“, priznajem napokon. „To je moj jedini isključujući uslov. Mora da voli pse. Ali to je jedini. Bukvalno.“

„A šta je sa golfom?“, ubaci Nel lukavo.

Prokletstvo. Golf mi je Ahilova peta. Priznajem da iracionalno mrzim tu igru. Kao i dresove. I ljude koji je igraju.

Međutim, u svoju odbranu mogu da kažem da sam nekad stanovala u blizini najgroznijeg golf kluba na svetu. Preko terena je vodila javna staza, ali ako biste uopšte *pokušali* da prođete njome, naleteli biste na razjarene ljude u istovetnim džemperima koji mašu rukama govoreći vam da učutite, ili da se sklonite, jeste li *ludi*?

Nisam bila jedina kojoj je to smetalo, i ljudi iz gradskog saveta morali su da se pozabave tim klubom. Navodno su napravili novi sistem oznaka i sada je sve u redu. Ali do tada smo

se mi već odselili, a ja sam već bila zaključila da sam alergična na golf.

Međutim, to sad neću priznati, jer ne želim sebe da smatram osobom koja ima predrasude.

„Nemam problem s golfom“, kažem, prkosno dižući glavu. „A u svakom slučaju, to nije suština. Suština je u tome da dva usklađena spiska osobina nisu *ljubav*. Algoritmi nisu *ljubav*.“

„Algoritmi su jedini način“, kaže Sarika, škiljeći u ekran. „Hmm, sladak je.“

„Dobro, gde je algoritam koji može da mi kaže kako tip miriše?“, odvrćam, strastvenije nego što sam nameravala. „Gde je algoritam koji mi govori kako se on smeje ili kako mazi psa? Meni je *to* važno, a ne neke nebitne pojedinosti. Mogla bih da se zaljubim u naučnika ili u poljoprivrednika. Može da bude visok metar i pedeset dva ili dva metra i petnaest centimetara. Dokle god postoji hemija. *Hemija*.“

„Ah, *hemija*“, kaže Sarika i pogleda u Nel, pri čemu se obe široko osmehnju.

„Da, hemija!“, odvrćam prkosno. „To je važno! Ljubav je... ljubav je...“ Tražim prave reči. „To je neizreciva, tajanstvena veza koja se dešava između dvoje ljudi kad se povežu, i oni to osećaju i... jednostavno znaju.“

„Ava.“ Sarika me blagonaklono pogleda. „Slatka si.“

„Ona vežba za svoj tečaj pisanja ljubavnih priča“, kaže Nel. „Shvataš li da je Lizi Benet imala milijardu isključujućih uslova, Ava? 'Isključi nadobudne snobove. Isključi budalaste sveštenike.“ Nel pogleda u Sariku i klimne glavom. „Zapiši i to.“

„Isključi budalaste sveštenike.“ Sarika se pravi da kuca, vedro mi se osmehujući preko svog laptopa. „Da napišem i 'Neka se jave samo oni s lepim stanovima?‘“

„Stvarno smešno.“ Smeštam se pored nje na dvosed, a Sarika me utešno hvata za ruku.

„Ava. Mila. Različiti smo, to je sve. Želimo različite stvari. Želim da ne traćim vreme. Dok ti želiš... hemiju.“

„Ava želi čaroliju“, kaže Nel.

„Ne čaroliju.“ Blago se žacnem, jer moje drugarice uvek tvrde da sam previše romantična i sentimentalna, a *nisam*.

„Želim...“ Zaćutim, pomalo zbunjena.

„Šta ti stvarno želiš?“, pita Nel. Zvući iskreno radoznavo.

Napokon duboko udahnem.

„Želim momka koji će me pogledati... i ja ću pogledati njega... i sve je tu. Ne moramo ništa da govorimo. Sve je tu.“

Zaćutim i zavlada neobična tišina. To je svakako moguće. Ljubav mora postojati, jer inače, šta svi mi ovde radimo?

„I ja to želim“, klimne glavom Sarika, raspršivši čaroliju. „Samo na manje od deset minuta hoda od stanice metroa.“

Nel se prigušeno zakikoće a ja se preko volje nasmešim.

„Zapravo, večeras imam sastanak“, otkrivam. „Zato ne mogu da se zadržavam.“

„Mislila sam da se pakuješ za put u Italiju“, kaže Nel, gotovo optužujućim tonom.

„Pakujem se. Posle sastanka.“

„Uzbudljivo!“ Sariki oći zablístaju. „Gde si ga upozнала – na sladoled-žurci?“*

„Ne, u balskoj dvorani“, kaže Nel. „Pritekao joj je u pomoć kad se toćak njene kočije zaglavio.“

„Napisao joj je poruku svojim gušćijim perom i zadenuo joj ga za šešir“, kikoće se Sarika.

„Ha, ha.“ Prevrnem očima ka nebu. „Preko mreža, naravno. Ali nisam postavila milion izmišljenih uslova, rukovodila sam se *instinktom*.“

„Instinktom?“ ponovi Nel. „Što znači...?“

„Njegove oći“, odgovaram ponosno. „Ima taj pogled.“

---

* *Ice cream social* ili *ice cream party* su tradicionalne zabave koje potiču iz osamnaestog veka u Americi. Prvi zabeležení događaj ove vrste održan je 1744, a u Beloj kući prvi put je održan 1803, u vreme vladavine trećeg predsednika Sjedinjenih Država Tomasa Džefersona. (Prim. prev.)

Posle katastrofalnog izlaska sa Setom postavila sam novu teoriju: sve je u očima. *Nikad* mi se nisu sviđale Setove oči. Trebalo je da se rukovodim time. I tako sam izašla na internet i potražila momka s božanstvenim očima... i pronašla ga! Zapravo sam veoma uzbuđena. Neprestano gledam u njegovu fotografiju i osećam istinsku povezanost s njim.

„Iz očiju se mnogo štošta vidi“, priznaje Sarika. „Da pogledamo.“

Tražim njegovu fotografiju i nekoliko trenutaka je s ljubavlju posmatram pre nego što je pokažem Sariki, a onda i Nel. „Zove se Stjuart“, objašnjavam im. „Bavi se informatikom.“

„Ima lepe oči“, kaže Nel. „To priznajem.“

Lepe? To je sve što ima da kaže? Oči su mu predivne! Blištaju od topline, bistrine i duha, čak i na majušnoj fotografiji u telefonu. *Nikad* nisam *videla* tako božanstvene oči, a pregledala sam profile tolikih momaka...

„Harolde!“, cikne odjednom Sarika, a ja uplašeno skočim. „To je moja pileća tortilja! *Fuj* to!“

Dok smo mi pričale, Harold se prikrao Sarikinom kraju dvoseda i izvukao njen sendvič iz torbe, još uvek upakovan u plastičnu foliju. Sad gleda u mene pa u Nel, kao da kaže: „I šta ćete sad da radite?“

„Harolde!“, grdim ga. „Ostavi to!“ Zakoraćim ka njemu a on uzmiče. „Ostavi!“, ponavljam, ne baš naročito ubedljivo.

Harold bistrim očima opet prelazi preko čitave sobe, kao da procenjuje situaciju.

„Ostavi.“ Trudim se da zvučim odlučno. „*Ostavi.*“

„Ostavi!“, ponovi Nel, čiji alt odzvanja sobom.

Polako se naginjem ka Haroldu koji me prati pogledom, centimetar po centimetar, dok naglo ne pružim ruku. Ali prespora sam. On se iskoprci i pobjegne u ugao iza televizora gde niko ne može da ga dohvati, a onda počne besomučno da grize omotač, zastajući povremeno da nas sve tri pobedonosno pogleda.

„Prokleti pas“, kaže Nel.

„Nije trebalo da ostavljam to u torbi“, kaže Sarika, odmahujući glavom. „Harolde, ne jedi *plastiku*, idiote jedan.“

„Harolde?“ Iz hodnika dopire poznati glas. „Gde je taj divni pas?“

Trenutak kasnije na vratima se pojavljuje Mod držeći za ruke svoje dvoje dece, Romi i Artura. „*Izvinite* što kasnim“, izjavljuje ona u svom dramatičnom stilu. „*Poludela* sam dolazeći iz škole. Nisam videla Harolda *sto godina*“, dodaje, okrećući se prema njemu sa širokim osmehom. „Da li se raduje svom malom odmoru?“

„On nije divni pas“, odgovara pretećim glasom Sarika. „On je nevaljali, grozni pas.“

„Šta je uradio?“, pita Artur, dok mu oči ushićeno sijaju.

Harold je neka vrsta legende u Arturovom odeljenju drugog razreda. Jednom je ispao zvezda praktične nastave, kad je zgrabio školskog među, pobjegao u dvorište i kad je troje nastavnika moralo da ga juri.

„Ukrao mi je pileću tortilju“, kaže Sarika, a deca prasnu u smeh.

„Harold sve krade“, uzvikne Romi, kojoj je četiri godine. „Harold krade *sve* što se jede. Harolde, dođi!“ Ona mu pruži ruku, a Harold dignu glavu, kao da kaže: „Kasnije“, a onda nastavi da žvaće.

„Čekaj, gde je Berti?“, pita Mod, kao da je to tek sad primećivala. „Arture, gde je Berti?“

Artur je belo pogleda, kao da nije ni znao da ima brata po imenu Berti, a Mod cokne jezikom. „Tamo negde“, kaže neodređeno.

Modina najveća muka u životu je to što ima troje dece ali samo dve ruke. Njen bivši je advokat. Dejmon neverovatno mnogo radi i prilično je velikodušan kad je novac u pitanju, ali ne i kada je reč o viđanju. (Ona kaže da je dobra strana toga što život njene dece bar neće biti upropašten „helikopter roditeljstvom“.)

„Sarika“, pita ona sad, „da nisi *možda* nameravala da prođeš autom kroz Masvel hil u pet po podne u četvrtak, je li? Znaš,

treba mi neko ko će pokupiti Artura sa zajedničkog igranja, pa sam *samo* razmišljala...“

Ona pogleda u Sariku i zatrepće, a ja se potajno smeškam. Mod stalno traži neke usluge. Možemo li da joj pričuvamo decu / pokupimo stvari koje je kupila / proverimo red vožnje / da joj kažemo koliki treba da joj bude pritisak u automobilskim gumama? To nije počelo otkad je ostala samohrana majka – već oduvek, otkad je poznajemo. Još se sećam Mod iz hora. Ta neverovatno lepa devojka žutosmeđih očiju prišla mi je prvi put i odmah mi rekla: „Da li bi *možda* mogla da mi kupiš pola litra mleka, je li?“

Naravno da sam pristala. Gotovo je nemoguće odbiti Mod. To je kao da ima neke čarobne moći. Međutim, *možete* joj se suprotstaviti ako se potrudite, i sve smo to naučile na najteži način. Ako bi bilo koja od nas pristajala da ispuni sve Modine zahteve, suštinski bismo postale njene robinje s punim radnim vremenom. I tako smo se nezvanično saglasile da ispunjavamo približno svaki deseti.

„Ne, Mod“, kaže Sarika, ne trepnuvši. „Ne bih mogla. U to vreme sam na poslu, sećaš se?“

„*Naravno*“, odgovara Mod bez gorčine. „Samo sam se pitala imaš li *možda* slobodno popodne. Ava...“

„Italija“, podsećam je.

„*Naravno*“, odgovara Mod usrdno. „Nemoguće. Razumem.“

Ona je uvek tako dopadljiva da *želite* da pristanete. U suštini, ona bi trebalo da upravlja državom, jer bi mogla da ubedi bilo koga da uradi bilo šta. Međutim, ona umesto toga upravlja neverovatno složenim društvenim životom svoje dece, i onlajn radnjom za renoviranje nameštaja za koju kaže da će svakog časa početi da donosi dobit.

„Pa, nema veze“, kaže ona. „Da napravim čaj?“

„Nisi mene pitala“, čuje se Nelin glas, vedar ali tek pomalo napet. „Nemoj mene da preskočiš, Mod.“

Kad se okrenem i pogledam u Nel, vidim da se ona široko osmehuje – ali na svoj, nelinski način. Nelin osmeh je veoma odlučan. To je moćan osmeh. On govori: „Zasad te neću zveknuti, mada ne mogu da garantujem za narednih pet minuta.“

„Nemoj mene da preskočiš“, ponovi ona. I u neku ruku se šali – ali se zapravo i ne šali. Uzdržavam se da ne bacim pogled na njen štap u uglu, jer je njena bolest trenutno u fazi poboljšanja, te ne spominjemo tu temu osim kad je ona spomene. To smo naučile u poslednjih nekoliko godina.

„Nel!“ Mod se trgne. „*Stvarno* mi je žao. Kakav previd. Hoćeš li da pokupiš Artura umesto mene?“

„Ne“, odvrati Nel. „Odjebi. Radi sama svoje poslove.“

Sarika se prigušeno zakikoće, a ja ne mogu da obuzdam osmeh.

„Naravno“, odgovara Mod, istim usrdnim glasom. „*Potpuno* te razumem. Uzgred, Nel, dušo moja, htedoh da ti kažem, pored tvog auta stoji neki grozan čovek i nešto zapisuje. Da mu nešto kažem?“

Sarika odmah diže glavu i pogleda me. Naslućujući atmosferu, Harold zloslutno zacvili.

Nel se namršti. „Izgleda li kao paćenik?“

„Ma da. Sive pantalone. Brkovi. Tako nekako.“

„To je onaj dripac Džon Svitman“, kaže Nel. „Doselio se ovamo pre mesec dana. Stalno me mrcvari. Želi da zauzme taj prostor za istovaranje svojih potrepiština. Zna da imam nalepnicu za invalide, ali...“ Ona slegne ramenima.

„Nije *valjda*“, kaže Sarika, zatvara laptop i ustaje. „Kakvi su to ljudi!“

„Ostani tu, Nel“, kažem. „Sređićemo mi to.“

„Ne treba da rešavate moje probleme umesto mene“, kaže Nel nabusito.

„Nećemo ih rešavati umesto tebe. Već zajedno s tobom.“ Stegnem joj rame i krenemo sve zajedno na plato ispred Neline zgrade, sa istovetno odlučnim izrazima lica.

„Zdravo, dobro več, u čemu je problem?“ Mod već pozdravlja tog čoveka svojim nadmenim, otmenim naglaskom sa koledža, i vidim kako je on odmerava, pomalo zaprepašćen.

Hoću da kažem, ona je zbilja upečatljiva. Sa štiklama je visoka preko metar i osamdeset, ima dugu crvenu kosu, lepršavu suknju, dvoje podjednako upečatljive riđokose dece uz sebe, i treće koje joj se penje na ramena sa krova obližnjeg džipa. (*Tu je dakle bio Berti.*)

„Spajdermen!“, uzvikne on pre nego što se ponovo vrati na krov auta.

„U čemu je problem?“, ponavlja Mod. „Verujem da je moja drugarica ovde parkirana *sasvim* legalno, pa bi pisanje ove neosnovane kazne moglo da se smatra...“

„Maltretiranjem“, ubaci vešto Sarika. Izvadila je telefon i slika tog tipa. „Maltretiranje po nekoliko osnova. Koliko ste puta već pisali mojoj klijentkinji?“

Čuvši reč „klijent“, čovek se izbeći, ali ne uzmiče.

„Ovo je mesto za invalide“, kaže on jetko. „Za invalide. Za osobe sa invaliditetom.“

„Da.“ Nel iskorači. „Ja imam nalepnicu za invalide. Kao što vidite. Vi, s druge strane, *nemate* nalepnicu za invalide.“

„Suština je u tome što ja baš ovde stanujem“, odgovara on nabusito, pokazujući na prozor iza Neline glave. „U odsustvu stvarnih invalida, trebalo bi da imam pravo da se ovde parkiram. Zdravorazumski.“

„Ona ima nalepnicu za invalide!“, uzvikne Sarika.

„Vi ste invalid?“, brečne se on na Nel. „Mlada i zdrava žena poput vas? Da li biste imali nešto protiv da mi objasnite prirodu svoje bolesti?“

Vidim kako je on odmerava, i na trenutak posmatram Nel njegovim očima. Njeno zdepasto, stameno telo, isturenu bradu, njenih šest minduša, ružičastu kosu i tri tetovaže.

Znam da bi se Nel radije stropoštala nasred ulice nego izazivala sažaljenje ovog tipa. Ona nekoliko trenutaka ćuti. A zatim,

veoma nerado, natuštenog izraza lica, kaže: „Imam... hronično oboljenje. I, prokletstvo, to se vas ne tiče.“

„Moja drugarica je dobila nalepnicu za invalide od nadležnih vlasti“, kaže Mod, opako sevajući očima. „To je sve što treba da znate.“

„Vlasti umeju da pogreše“, tvrdi Džon Svitman uporno. „Ili da budu prevarene.“

„Prevarene?“ Mod besno diže glas. „Prevarene? Da li vi to ozbiljno nagoveštavate...“

Ali Nel diže ruku da je ućutka.

„Ne troši snagu, Modi“, kaže ona pomalo umorno, a onda se okrene Džonu Svitmanu. „Odjebi.“

„Dvapat“, kaže Mod oštro.

„Triput“, dodajem i ja.

„Četiri puta“, dobacuje Sarika, ne želeći da bude izostavljena.

„Spajdermen!“, zaurla Berti sa krova džipa i snažno skoči Džonu Svitmanu na ramena. Džon Svitman očajnički zaurla, a ja pokrivam usta šakom.

„Berti!“, uzvikne prekorno Mod. „Nemoj da skačeš na čoveka i nazivaš ga neznalicom.“

„Neznalice!“, drekne odmah Berti i udari Džona Svitmana pesnicom. „Neznalice!“

„Kakva su ova današnja deca“, kaže Mod, prevrćući očima. „Šta da im radiš?“

„Sklanjajte ga s mene!“, besni Džon Svitman prigušenim glasom. „Jao! Noga!“

„Harolde!“, cikne veselo Romi i ja shvatim da je i Harold priskočio da se umeša. Zgrabio je zubima pantalone Džona Svitmana i uzbuđeno reži, i čini se da ću uskoro morati da snosim troškove za novi par sivih flanelskih pantalona.

„Dođi ovamo.“ Hvatam Harolda za ogrlicu i krajnjim naporom ga odvlačim, dok Mod grabi Bertija. Nekako svi uspevamo da se vratimo u kuću, zatvaramo vrata Nelinog stana i zadihano se zgedamo.

„Drkadžije“, kaže Nel, po običaju.

„Idemo dalje“, odgovara odlučno Sarika, jer je ona uvek za to da treba gledati napred i ostati čvrst.

„Piće“, predlaže Mod, kao i uvek.

A sad je na mene red da ih sve povučem u zajednički zagrljaj.

„Biće sve u redu“, kažem u našoj prisnoj toplini, dok nam se dah meša i čela dodiruju. Ostatak sveta je negde izvan nas; tu smo samo nas četiri. Naša ekipa.

Konačno se razdvajamo i Nel me utešno potapše po leđima.

„Biće sve u redu“, kaže ona. „Uvek bude. Ava, idi na sudar sa svojim slatkim dečkom. Idi u Italiju. Piši knjigu. I nemoj uopšte da misliš na tog nevaljalog psa.“

DRUGO POGLAVLJE

Slatki dečko. Kakav vic. Kakav vic.

Najgore poniženje od svega je – što i dalje razmišljam o tome. Evo me na mom preskupom književnom tečaju u Italiji. Naša instruktorka Farida drži uvodno predavanje, a olovka mi je marljivo postavljena tik iznad sveske. Međutim, umesto da pažljivo slušam, u mislima se vraćam na taj sastanak.

Od prvog trenutka osećala sam da nešto nije u redu. On je izgledao drugačije nego što sam očekivala – što se, iskreno govoreći, uvek dešava. Sa svim sastancima ugovorenim preko interneta. Uvek pričaju drugačije nego što ste zamišljali, ili imaju dužu kosu, ili drugačiji naglasak nego što ste pretpostavljali. Ili jednostavno ne mirišu kako treba.

Ovaj momak nije mirisao kako treba *i* pogrešno je pio pivo *i* loše je zvučao. Takođe je mnogo pričao o kriptovaluti, što... znate već. To ne može *previše* dugo da vam zvuči zanimljivo. (Desetak sekundi.) I što sam više bila ubeđena da on nije kako treba, to sam se više osećala kao budala – jer, šta je s mojim instinktima? Šta je sa njegovim pogledom?

Neprestano sam mu zagledala oči tražeći u njima živost i bistrinu i dopadljivost koje sam videla na njegovoj profilnoj

fotografiji, ali nisam uspevala da ih nađem. On je to sigurno primetio, jer se nasmejao i upitao: „Jel možda imam penu na obrvama ili tako nešto?“

I ja sam se nasmejala i odmahnula glavom. I upravo sam htela da promenim temu – ali sam odjednom pomislila: „Jebi-ga, zašto ne bih bila iskrena?“, te sam upitala: „Malo je čudno, ali ti oči ne izgledaju baš *isto* kao na sajtu. To je verovatno zbog svetla ili tako nešto.“

I tada sam otkrila istinu. Pomalo obarajući pogled, rekao je: „Da, u poslednje vreme imao sam nekih problema sa očima. Malo su se inficirale. Bile su pune sluzi, razumeš? I to zelenkasto-žute sluzi.“ On pokaza na svoje levo oko. „Bilo je *grozno*. Potrošio sam dve tube antibiotske masti.“

„Tako“, odgovorila sam, nastojeći da ne uzdišem. „Jadan ti.“

„Dakle, priznajem“, nastavi on, „da na profilnoj fotografiji nisu moje oči.“

„Šta... molim?“, rekla sam, ne shvatajući šta on pokušava da mi kaže.

„Fotošopirao sam oči nekog drugog čoveka“, kazao je mirno. „Iste su boje, pa šta ima veze?“

S nevericom sam izvadila telefon i pronašla njegovu profilnu sliku – i odjednom je sve bilo očigledno. Oči momka nasuprot meni bile su bezlične, tupe i nezanimljive. Oči sa fotografije bile su vedre, dopadljive i privlačne.

„Pa čije su ovo oči?“, upitala sam, upirući prstom u njih. Sa još većom nelagodom skrivajući pogled, on slegnu ramenima i reče: „Breda Pita.“

Breda Pita?

Namamio me je na sastanak *očima Breda Pita?*

Bila sam tako besna i osećala sam se tako glupo da više nisam znala šta da kažem. Međutim, on kao da nije ni primetio da nešto nije u redu. Zapravo, predložio je da odemo u restoran. Kakva drskost! Odlazeći, umalo sam zajedljivo rekla: „Samo

da znaš, moje sise su u stvari sise Ledi Gage.“ Ali to bi poslalo pogrešnu poruku.

Trebalo je da se žalim tom sajtu, ali me je mrzelo. Ne mogu da se smaram s tim. Neko vreme neću imati ništa s muškarcima. Da. Tako je. Moji instinkti mogu malo da predahnu...

„Najvažnije je, naravno, da ostanete usredsređeni.“ U misli mi prodire Faridin glas. „Lutanje pažnje je neprijatelj produktivnosti, kao što sigurno znate.“

Dižem pogled i shvatam da Farida gleda u mene. Sranje! Ona vidi da je ne slušam. Obuzima me jeza, kao da me je na času geografije u četvrtom razredu uhvatila u razmenjivanju porukica ispisanih na papirićima. Svi ostali slušaju. Svi ostali su usredsređeni. Hajde, Ava. Budi ozbiljna.

Osvrćem se po prastaraj kamenoj prostoriji s visokom tavanicom u kojoj sedimo. Tečaj se održava u jednom starom manastiru u Pulji. U grupi nas ima osmoro, sedimo na pohanim drvenim stolicama, svi u jednostavnim kurta tunikama koje smo jutros dobili. To je jedno od pravila ovog utočišta: ne smete da nosite sopstvenu odeću. Niti smete da imate svoj telefon. Morate im ga predati na početku nedelje i dobijate ga samo na pola sata uveče, ili u nekom hitnom slučaju. Osim toga, nema vaj-faja. Bar ne za goste.

Po dolasku, dobili smo ručak svako u svojoj sobi, da bismo se sreli tek ovog popodneva. Sobe su zapravo stare monaške ćelije sa zidovima okrećenim u belo i slikama Bogorodice na sve strane. (A ako mene pitate, te sobe su sigurno proširene. Nemojte mi reći da su fratri imali u sobama dovoljno mesta za bračne krevete, pisaće stolove i vezene otomane, koji se mogu kupiti u prodavnici suvenira.)

Posle ručka sam sela na svoj krevet sa lanenim prekrivačem, pokušavajući da se usredsredim na svoj zaplet i tek povremeno gledajući Haroldove fotografije na laptopu. Zatim su nas pojedinačno doveli u ovu prostoriju i zamolili da ništa ne pričamo. I tako sada sedim sa grupom potpuno nepoznatih ljudi sa kojima

nisam još razmenila nijednu reč, tek pokoji stidljiv osmeh. Tu je još pet žena i dva muškarca. Svi su stariji od mene, osim mršavog koščatog momka koji je, kako izgleda, dvadesetih godina, i jedne devojke koja izgleda kao studentkinja.

Sve je to veoma uzbudljivo. Veoma neobično. Mada sam, zapravo, znala da će biti tako. Pre nego što sam uplatila ovaj tečaj, pročitala sam o njemu mnogo kritika na internetu, i u devedeset posto njih bio je opisan kao „intenzivan“. Ostali pridevi koji su se često pojavljivali bili su „ekscentričan“, „izazovan“, „sveobuhvatan“ i „gomila jebениh ludaka“. Ali takođe i „uzvišen“ i „prosvetljujući“.

Odabrala sam da verujem da je „uzvišen“ i „prosvetljujući“.

„A sad da vam objasnim filozofiju ovog književnog tečaja“, kaže Farida i zastane.

Ona često zastaje u govoru, kao da odmerava i procenjuje svoje reči. To je žena pedesetih godina, polu-Libanka, polu-Italijanka. To znam jer sam pročitala njenu knjigu o dvojnomo nasleđu, pod naslovom *Ja i ja*. Ili sam je bar pročitala do pola. (Malo je dugačka.) Ima glatku tamnu kosu i spokojno držanje i nosi istu kurta tuniku kao i mi ostali, samo što njoj mnogo bolje stoji. Kladim se da je njena šivena po meri.

„Ove nedelje nije važno kako izgledate“, nastavlja ona. „Ili odakle dolazite. Ili čak kako se zovete. Važno je samo vaše pisanje. Sklonite sebe u stranu, i vaše pisanje će zablistati.“

Pogledam u mršavu, tamnokosu ženu koja sedi pored mene. Ona u svoju svesku zapisuje *Sklonite sebe u stranu, i vaše pisanje će zablistati*.

Da li da i ja to zapišem? Ne. Mogu to da upamtim.

„Vodila sam ovakve tečajeve godinama“, nastavlja Farida. „U početku, nije bilo takvih pravila. Moji studenti su započinjali tečaj predstavljajući se, govoreći nam kako se zovu, odakle dolaze, i pričajući svoja iskustva. Ali šta bi se onda desilo? Razgovori su bujali i množili se. Časkali su o izdavaštvu, deci, poslovima, putovanjima, trenutnim dešavanjima... i niko

ništa nije pisao!“ Ona pljesne dlanom o dlan. „Niko nije pisao! Došli ste ovamo da pišete. Ako razmišljate o nečemu što želite da podelite sa drugima, *izrazite to pisanjem*. Ako želite da se našalite, *izrazite to pisanjem*.“

Ona deluje veoma nadahnjujuće, premda i pomalo zastrašujuće. Mršavi, koščati momak diže ruku i divim se njegovoj hrabrosti. Ja se u tom trenutku ne bih usudila da dignem ruku.

„Hoćete li da kažete da na ovom tečaju moramo da čutimo? Ne smemo da pričamo?“

Na Faridinom licu pojavljuje se širok osmeh.

„Možete da pričate. Svi ćemo pričati. Ali nećemo pričati o sebi. Oslobodićemo svoj um napornog ćaskanja.“ Ona nas sve oštro pogleda. „Ćaskanje slabi kreativnost. Društvene mreže guše misao. Čak je i biranje odeće svakog jutra bespotreban napor. I tako ćemo, na nedelju dana, odbaciti sve te besmislice. Umesto toga, bavićemo se *krupnim* stvarima. Likovima. Zapletom. Dobrom i zlom. Ispravnim načinom života.“

Ona sa masivnog rezbarenog stočića uzima korpu i s njom šeta po prostoriji, pružajući nam prazne bedževe i olovke.

„Vaš prvi zadatak je da izaberete svoje novo ime za ovu nedelju. Oslobodite se svoje stare ličnosti. Postanite nova ličnost. Kreativna ličnost.“

Uzimajući svoj bedž, osećam veliko uzbuđenje što ću postati nova, kreativna ličnost. A ona je u pravu i što se odeće tiče. Unapred sam znala da ćemo nositi kurta tunike, te mi pakovanje nije predstavljalo problem. Trebali su mi uglavnom samo krema za sunčanje, šešir, kupaći kostim i laptop na kojem ću pisati svoju knjigu.

Ili završiti knjigu. To je romantična priča smeštena u okruženje viktorijanske Engleske, i pomalo sam zapala u ćorsokak s pisanjem. Stigla sam do mesta gde moj junak Čester, vozeći se na kolima punim slame po zlatnom suncu, uzvikuje: „Kad me sledeći put vidiš, Ada, *znaćeš* da sam čovek od reči!“ Ali

ne znam šta posle toga treba da uradi, a ne može da ostane na kolima sa slamom na dve stotine stranica.

Nel misli da bi on trebalo da pogine u nesreći na radnom mestu i da time podstakne izmenu zastarelih zakona o radu tog vremena. Međutim, meni to deluje pomalo sumorno. Onda mi je ona predložila: „Zar ne bi mogao da bude osakaćen?“, a ja sam je pitala: „Kako to misliš?“, što je bila greška, jer mi sad stalno šalje fotografije jezivih nesreća sa *Gugla* i linkove naslovljene sa, na primer: „Da li će ostati bez stopala?“

Nevolja je u tome što ne *želim* da pišem o tome kako je Čestera osakatila vršalica. I ne želim da zasnujem lik zlog zemljoposjednika na Modinom starom profesoru hemije. Problem s prijateljima je u tome što su veoma predusretljivi, ali gotovo *suviše* predusretljivi. Predlažu vam sopstvene ideje i zbunjuju vas. Zato mislim da će mi ovih nedelju dana ovde zaista pomoći.

Pitam se šta radi Harold.

Ne. *Prestani*.

Trepćući se vraćam u stvarnost primećujući da žena pored mene kači svoj bedž sa imenom. Nazvala je sebe Metafora. O bože. Brzo, moram da smislim neko ime. Nazvaću se... kako? Nešto književno? Na primer, Sonet? Ili Parenteza? Ili nešto dinamično, kao Brzina? Ne, to je bio naziv tima iz emisije *Šegrt*.

Hajde. Nije važno kakvo ću ime uzeti. Brzo pišem Arija i kačim bedž na svoju tuniku.

Zatim shvatam da je Arija bezmalo isto kao moje pravo ime.

Oh, nije važno. Niko to neće ni znati.

„Lepo.“ Faridine oči blistaju dok nas posmatra. „Sad ćemo predstaviti svoje književne ličnosti.“

Šetamo po prostoriji i svako izgovara naglas svoje ime. Zovemo se Početnica, Ostinka, Knjigoljubiteljka, Metafora, Arija, Pisarka, Budući Pisac i Kapetan Džejms T. Kirk sa svemirskog broda *Enterprajz* – to je mršavi momak. On nam objašnjava da

piše crtani roman, a ne ljubavnu priču, ali mu je njegov prijatelj scenarista rekao da je ovaj tečaj dobar i da se na razne načine može učiti, zar ne? Zatim nastavlja da brblja o Marvelovim stripovima, ali ga Farida blago prekine i kaže mu da ćemo ga skraćeno zvati Kirk.

Već mi se dopada kako izgleda Pisarka. Ima kratku prosedu kosu, preplanulo lice i vragolast osmeh. Početnica ima pahuljastu sedu kosu i bar osamdeset godina. Budući Pisac je pogrbljeni tip sede kose, a studentkinja je Ostinka. Knjigoljubiteljka, čini mi se, ima bar četrdeset godina i prijateljski mi se smeška – dok Metafora već diže ruku.

„Kažete da ne bi trebalo da pričamo o sebi“, primećuje ona pomalo jetko. „Ali svakako ćemo otkriti neke delove svoje ličnosti u *svom pisanju*?“ Ona zvuči kao da želi da nadmudri Faridu, pokazujući joj time kako je bistra. Ali Farida se samo spokojno nasmeši.

„Naravno da ćete, pišući, otkriti svoju dušu“, kaže ona. „Ali ovo je književni tečaj pisanja ljubavnih romana. Umetnost pisanja priča je predstavljanje stvarnosti kao da je izmišljena.“ Ona se obraća svima. „Budite vešti. Prerušavajte se.“

To je dobar savet. Možda ću promeniti ime svoje junakinje koja se zove Ada u nešto manje slično imenu Ava. Viktorijana. Da li takvo ime uopšte postoji?

Zapisujem u svesku „Viktorijana“, dok Farida nastavlja da priča.

„Danas ćemo razmatrati načela pisanja priče“, kaže ona. „Volela bih da mi svako od vas kaže šta za vas znači priča. Samo jednu rečenicu. Počinjemo od Ostinke.“

„Dobro.“ Ostinka jarko porumeni. „Hm... pa... želeli da saznate kraj.“

„Hvala.“ Farida se nasmeši. „Budući pisac?“

„Bože!“, kaže Budući Pisac i grleno se zakikoće. „Baš ste me našli, je li? Pa... početak, sredina, kraj.“

„Hvala“, kaže opet Farida, i tek što zausti da nastavi, kad se na ogromnim drvenim vratima čuje kucanje. Vrata se potom otvaraju, a Nađa, naša administratorica, pokretom poziva Faridu da joj priđe. Dok one nešto usrdno šapuću, mi se nesigurno z gledamo, a potom se Farida opet okrene nama.

„Kao što znate, ove nedelje se u manastiru odvijaju tri različita tečaja“, kaže ona. „Pisanje, meditacija i borilačke veštine. Nažalost, instruktor tečaja borilačkih veština se razboleo, a mi nismo uspeli da pronađemo zamenu. Tim gostima smo ponudili mogućnost da se umesto toga pridruže nekom drugom tečaju – i njih troje je odlučilo da se priključi našoj književnoj grupi. Molim vas da im poželite dobrodošlicu.“

Svi razrogačenih očiju gledamo kako se vrata otvaraju. U prostoriju ulaze dva muškarca i jedna žena – i srce mi poskoči. Taj visoki, tamnokosi tip. Čoveče.

On nas pogleda i nasmeši se, a meni se grlo steže. Dobro. Dakle, izgleda da moji instinkti ipak ne žele da se odmaraju. Moji instinkti skakuću i dovlače dodatnu, dežurnu ekipu instikata za hitne slučajeve, vičući: „*Gledajte, gledajte!*“

Jer on je stvarno *božanstven*. Izašla sam na trideset šest sastanaka s momcima koje sam upoznala onlajn – i nijednom nisam osetila ovakvu iskru.

Mogao bi biti pri kraju tridesetih. Lepo je građen – to se vidi kroz tkaninu njegove kurta tunike. Talasasta crna kosa, brada od nekoliko dana, izražena donja vilica, tamnosmeđe oči; zauzima svoje mesto gipkim i lakim pokretima. Pomalo se nesigurno smeši onima oko sebe, uzima bedž i olovku od Faride i zamišljeno ih posmatra. Daleko je najzgodniji od svih ostalih ovde, ali kao da to ne primećuje.

Shvatam da ga upadljivo proždirem pogledom. Ali to je u redu, jer je dozvoljeno biti pažljiv posmatrač kad se bavite pisanjem. Ako me iko pita, reći ću da tako osmišljam lik iz svoje knjige i da mu *zato* tako napadno gledam butine.